

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 1 februari 1935 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under »Utgifterna. För flera huvudtitlar gemensamma frågor» gjorda framställningar angående dispositionen av den 30 juni 1935 kvarstående behållningar å reservationsanslag samt rörande sättet för bestridande av vissa avlöningskostnader för personal vid nyreglerade verk, tillhörande allmänna civilförvaltningen.

(4:e avd.)

I den till riksdagen avlätna, den 4 januari 1935 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1935/1936 har Kungl. Maj:t under punkterna 1 och 2, sid. 1—17, av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, avseende »Utgifterna. För flera huvudtitlar gemensamma frågor», föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med de av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer, dels meddela föreskrifter angående dispositionen av den 30 juni 1935 kvarstående behållningar å reservationsanslag, dels ock utfärda bestämmelser beträffande sättet för bestridande av vissa avlöningskostnader för personal vid nyreglerade verk, tillhörande allmänna civilförvaltningen.

I proposition den 9 mars 1934, nr 220, framställde Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden för nämnda dag, begäran om riksdagens yttrande angående vissa av departementschefen i statsrådsprotokollet — i huvudsaklig överensstämmelse med ett av statskontoret och riksräkenskapsverket i ämnet genom utlåtande den 15 september 1933 framlagt förslag — förordade grunder för uppställningen av riksstatens utgiftssida m. m. I skrivelse den 24 april 1934, nr 203, gav riksdagen tillkänna sin uppfattning i ärendet och förklarade sig därvid kunna godkänna de i propositionen framlagda grunderna beträffande ändrad uppställning av riksstatens utgiftssida, vilka bland annat innefattade, att de för statens egen verksamhet anvisade anslagen skulle grupperas efter myndigheter samt att i fråga om dessa anslag en enhetlig fast statuppställning skulle

genomföras för de båda i regel såsom förslagsanslag upptagna anslagstyperna »avlöningar» och »omkostnader» för olika statliga myndigheter.

Efter riksdagens beslut inriktades, på sätt departementschefen i sitt anförande till det vid årets statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet närmare angivit, arbetet på att möjliggöra ett tillämpande av de nya riktlinjerna för uppställningen av riksstatens utgiftssida i det budgetförslag, som skulle föreläggas 1935 års riksdag. Vid sidan av de sålunda närmast såsom led i budgetarbetet bedrivna förberedelserna för den beslutade omläggningens genomförande hava emellertid under hösten 1934 jämväl verkställts vissa särskilda utredningar, vilka delvis hava avseende å avlöningsstaternas uppställning samt avlöningsanslagens beräkning och disposition.

Således har en den 7 juni 1934 tillsatt sakkunnigberedning — 1934 års avlöningsrevision för icke-ordinarie personal — den 30 oktober 1934 avgivit betänkande med förslag till avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare inom allmänna civilförvaltningen.¹ I avlöningsrevisionens uppdrag har ingått att verkställa den översyn av avlöningsbestämmelserna för icke-ordinarie personal, som erfordrades dels på grund av civila tjänstepensionsreglementets antagande och dels i anledning av beslutet om ändrad uppställning av riksstatens utgiftssida. I enlighet med givna direktiv har avlöningsrevisionen i betänkandet behandlat, bland annat, även frågorna om den ändring i gällande regler för avlöning av befattningshavare å extra stat, som påkallas i anledning av den ändrade riksstatsuppställningen, om sättet för avlöningskostnadernas beräkning och om uppställningen av ämbetsverkens avlöningstater. — Vidare har statskontoret, jämlikt detta ämbetsverk i sådant avseende meddelat uppdrag, verkställt utredning och framlagt förslag bland annat beträffande de ändringar i fråga om sättet för beräkning av verkens avlöningstater, som påkallas av det i civila tjänstepensionsreglementet innefattade systemet med pensionsavdrag.

På grundval av de sålunda i olika avseenden verkställda förberedelserna för den beslutade omläggningens genomförande har i den nu föreliggande statsverkspropositionen framlagts ett i enlighet med de av riksdagen godkända allmänna riktlinjerna upprättat riksstatsförslag.

Dessa riktlinjer innebära till en början, att fördelningen på särskilda riksstatsanslag av de medel, som anvisas till bestridande av statsverkets utgifter, sker efter enhetliga grunder. Såsom första indelningsgrund gäller härvid, att utgifter för statens egen verksamhet särskiljas från bidrag eller understöd till icke statlig verksamhet. Vad förstnämnda utgiftsgrupp angår sker anslagsuppdelningen efter myndigheter, så att ett eller flera anslag anvisas för varje myndighet eller, i vissa fall, för en enhetlig grupp av myndigheter (exempelvis länsstyrelserna). Medels-

¹ Statens offentliga utredningar 1934: 42.

anvisningen för de olika myndigheterna anordnas på sådant sätt, att de olika huvudslagen av utgifter — i främsta rummet personalkostnader och sakliga kostnader — kunna hållas i sär. I allmänhet anvisas härvid för varje myndighet två anslag, ett avlöningsanslag och ett omkostnadsanslag. För en till avlöningskostnader hänförlig utgift, nämligen dyrtidstilläggen, har dock — i enlighet med vad i propositionen förra året uttalades — avvikelse skett från principen, att samtliga utgifter för en myndighet skola redovisas under ett eller flera för myndigheten anvisade anslag, i det att enligt riksstatsförslaget dyrtidstillägg till befattningshavare i statens tjänst, där ej särskilda förhållanden, i regel sammanhängande med förekomsten av specialbudgeter, annat föranleda, skola utgå från för ändamålet under de olika huvudtitlarna upptagna gemensamhetsanslag.

Den systematiska fördelningen på självständiga riksstatsanslag av utgifterna för statens egen verksamhet fullföljes genom en likformig uppställning av staterna för avlönings- och omkostnadsanslagen. Enligt uttalande i 1934 års proposition borde såväl avlönings- som omkostnadsstaten underställas riksdagens prövning, varvid förutsattes, att riksdagen i allmänhet — såsom hittills pläгат ske — skulle fastställa avlöningsstaten men att riksdagen, beträffande omkostnadsstaten, likaledes i överensstämmelse med hittillsvarande praxis, i regel endast skulle bestämma statens slutsumma. I överensstämmelse härmed hava förslag till avlöningsstater och till statuppställningar för omkostnadsanslagen framlagts i den föreliggande statsverkspropositionen, därvid riksdagens fastställelse i regel påkallats allenast i fråga om avlöningsstaterna.

Vidkommande härefter den närmare utformningen av staterna hava, vad först angår *avlöningsstaten*, såsom grundval för dennas uppställning och anslagsberäkningen för nyreglerade verk upprättats *personalförteckningar*, upptagande — på sätt statsverkspropositionen närmare utvisar — dels samtliga vid vederbörande verk befintliga ordinarie befattningar — vare sig å ordinarie stat, övergångsstat eller indragningsstat — dels ock vid verket befintliga befattningar å extra stat. I dessa personalförteckningar, vilka underställas riksdagens godkännande, hava under rubrikerna övergångsstat och indragningsstat endast upptagits befattningar med nyreglerad avlöning. I den mån vid eljest nyreglerade verk finnas befattningar å äldre stat, redovisas dessa i särskild ordning i anslutning till vad hittills skett.

Med utgångspunkt från de sålunda upprättade personalförteckningarna och i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag, som förordades i proposition nr 220 till 1934 års riksdag, men med iakttagande av vissa av avlöningsrevisionen ifrågasatta jämkningar hava avlöningsstaterna för nyreglerade verk i riksstatsförslaget utarbetats efter följande normaluppställning:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis*;
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, *förslagsvis*;
3. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat, *förslagsvis*;
4. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, *förslagsvis*;
5. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t;
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
 - a) Grundavlöningar m. m.;
 - b) Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis*;
7. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, *förslagsvis*.

Denna uppställning ansluter sig väsentligen till den statuppställning, vilken hittills tillämpats för nyreglerade verk. Den viktigaste avvikelsen är att, i överensstämmelse med den allmänna princip som lagts till grund för den ändrade riksstatsuppställningen, avlöningsstaterna kompletterats med poster för sådana avlöningskostnader — med undantag av dyrtidstillägg — som för närvarande bestridas vid sidan av de ordinarie avlöningsstaterna antingen från särskilda anslag för vederbörande verk eller från olika gemensamhetsanslag. Uppdelningen av den under 6) upptagna anslagsposten »Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal» i två delposter, nämligen en begränsad post till grundavlöningar m. m. och en förslagsvis beräknad post till avlöningsförhöjningar m. m. — vilken uppdelning genomförts i riksstatsförslaget för det övervägande flertalet verk — har likaledes skett i anslutning till vad för närvarande i allmänhet gäller.

Departementschefen har till särskild behandling upptagit frågan om vilka avlöningsutgifter som skola bestridas från de olika *posterna i avlöningsstaten* samt i detta hänseende anfört följande.

Den under 1) upptagna anslagsposten »Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat» är avsedd för bestridande av de avlöningsförmåner, med undantag av övertidsersättning, som enligt avlöningsreglementet utgå till ordinarie tjänstemän, vilka ej äro uppförda å övergångs- eller indragningsstat. Från denna post böra tillika, i anslutning till vad fallet för närvarande är beträffande avlöningsstater, som ej upptaga särskilda anslagsposter till vikariatsersättningar, utgå dylika ersättningar enligt gällande bestämmelser till dem, vilka såsom vikarier uppehålla ordinarie tjänster. Där vikarien är icke-ordinarie befattningshavare, bör därvid jämväl den vikarien tillkommande avlöningen å egen tjänst utgå från samma post.

De under 2) och 3) upptagna posterna »Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat» samt »Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat» äro avsedda att täcka motsvarande kostnader, som angivits beträffande den under 1) upptagna posten; beträffande sådana under dessa poster upptagna tjänster, vilka äro övertaliga, ifrågakommer dock endast i undantagsfall vikariatsersättning.

Även den under 4) upptagna posten »Avlöningar till tjänste-

män å extra stat» är avsedd att täcka motsvarande kostnader, som angivits beträffande den under 1) upptagna posten. Från denna post böra alltså bestridas samtliga enligt avlöningsbestämmelserna utgående förmåner och ersättningar till innehavare av sådana befattningar å extra stat, vilka upptagas å personalförteckningen för vederbörande verk, ävensom vikariatsersättningar å dylika befattningar. Med hänsyn härtill har ifrågavarande post i staten upptagits såsom förslagsvis beräknad. Det förutsättes, att, där den vikarierande är icke-ordinarie befattningshavare, från samma post skall, i analogi med vad som gäller beträffande den under 1) avsedda posten, bestridas även vikarien tillkommande avlöning å egen tjänst.

Den under 5) upptagna anslagsposten »Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t» är avsedd att inefatta icke blott sådana arvoden, vilka fastställts av Kungl. Maj:t det att särskilda medel för ändamålet begärts av riksdagen och frågan om arvodenas belopp eller grunderna för arvodenas utgående alltså underställts riksdagens prövning, utan även sådana arvoden, vilka inom ramen av tillgängliga anslagsmedel bestämts av Kungl. Maj:t (enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande) utan att arvodesbeloppet eller arvodesgrunderna prövats av riksdagen. Det kan emellanåt inträffa, att för anställningshavare, som uppbära arvoden av nämnda slag, vikarier kunna bli erforderliga, framför allt vid ledighet för sjukdom. I dylika fall låter sig kostnaden svårigen på förhand beräkna. Det torde även kunna inträffa, att en med arvode av förevarande slag avlönad anställningshavare genom särskilt beslut blir berättigad åtnjuta vissa förmåner, för vilka medel böra upptagas i avlöningsstaten. Med hänsyn till nu angivna förhållanden har det förutsatts, att förutom en för arvodenas grundbelopp avsedd delpost skall i förekommande fall jämväl kunna upptagas en förslagsvis beräknad post, från vilken kostnader för vikariatsersättningar och särskilt medgivna förmåner kunna bestridas. En dylik uppdelning i två delposter har emellertid i det föreliggande rikstatsförslaget endast i ett fåtal fall visat sig vara erforderlig. För gottgörelse till vikarie under semester torde — i den mån ersättare för anställningshavaren över huvud taget erfordras — särskilt belopp kunna och böra inräknas i den för arvodenas grundbelopp avsedda delposten.

I fråga om dispositionen av de under posten 6) »Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal» upptagna medlen — vilka, såsom i det föregående berörts, i regel uppdelats på två delposter, en begränsad post till grundavlöningar m. m. och en förslagsvis angiven post till avlöningsförhöjningar m. m. — må erinras, att statskontoret och riksräkenskapsverket i sitt utlåtande den 15 september 1933 angående uppställningen av riksstatens utgiftssida föreslogo den från nu gällande regler avvikande ordningen, att avlöning till extra ordinarie personal under tjänstledighet för sjukdom skulle för framtiden få utgå från den förslagsvis beräknade posten till avlöningsförhöjningar m. m. Avlöningsrevisionen har i sitt betänkande biträtt detta förslag. Efter övervägande har jag ansett mig böra tillstyrka vad sålunda föreslagits.

I anslutning till den nya statuppställningen torde enhetliga generella bestämmelser böra meddelas rörande de avlöningskostnader, som må bestridas från posten till avlöningsförhöjningar m. m. I huvudsaklig överensstämmelse med vad avlöningsrevisionen föreslagit tillstyrker jag i sådant hänseende, att från denna post må gäldas enligt vederbörligen ut-

färdade avlöningsbestämmelser utgående kostnader för följande ändamål beträffande icke-ordinarie befattningshavare, nämligen:

avlöningsförhöjningar;

läkarvård jämte läkemedel m. m.;

avlöning under ledighet för sjukdom, olycksfall i tjänsten, på grund av smittofara eller i anledning av havandeskap eller barnsbörd;

ersättning under obligatorisk militärtjänstgöring; samt

begravningshjälp.

Övriga kostnader för icke-ordinarie personal — med undantag av tjänstemän å extra stat samt anställningshavare med arvoden bestämda av Kungl. Maj:t — böra utgå från grundavlöningsposten. Från denna post böra jämväl, liksom för närvarande, bestridas förekommande övertidsersättningar till ordinarie tjänstemän. En översikt över de avlöningskostnader, som i enlighet härmed komma att avföras å sistnämnda post, återfinnes å sid. 33 i avlöningsrevisionens betänkande, vartill jag tillåter mig hänvisa.

Vad slutligen angår den under 7) upptagna posten »Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän», är densamma avsedd för bestridande av sådana under övriga poster ej åsyftade särskilda förmåner, som enligt gällande bestämmelser utgå till vissa befattningshavare, t. ex. provisoriskt dyrortstillägg, tillfällig löneförbättring, tillfälligt lönetillägg, provisoriskt avlöningstillägg och andra dylika förmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal. Jag erinrar, att dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst fortfarande i regel bibehållas å särskilda gemensamhetsanslag.

De nu förordade grunderna för dispositionen av de i avlöningsstaternas anslagsposter ingående medlen äro av beskaffenhet att böra underställas riksdagens godkännande. Jag gör i det följande hemställan i sådant avseende. Erforderliga dispositionsbestämmelser torde längre fram böra utfärdas av Kungl. Maj:t.

I fråga om beräkningen av de olika avlöningsposterna gäller, att den under 1) upptagna anslagsposten »Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat» i riksstatsförslaget regelmässigt beräknats efter högsta förekommande löneklass för de befattningar, som upptagits å personalförteckningen såsom tjänster å ordinarie stat. Jämväl de under 2), 3) och 4) upptagna posterna »Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat», »Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat» samt »Avlöningar till tjänstemän å extra stat» hava beräknats efter högsta förekommande löneklass. Vad angår den under 6) upptagna anslagsposten »Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal» har den däri ingående, regelmässigt maximerade posten till grundavlöningar m. m. befunnits icke kunna uppskattas efter schablonmässiga grunder utan ansetts liksom hittills böra beräknas under hänsynstagande till den besparing å posten, som uppkommer, då befattningshavare med avlöning därifrån bestrider vikariat å ordinarie tjänst eller å befattning på extra stat, i vilket fall kostnaderna för hans avlöning i sin helhet komma att belasta avlöningsposten för ordinarie tjänstemän, respektive tjänstemän å extra stat. På grund av nu angivna förhållande har — i överensstämmelse med de i statskontorets ovan berörda förslag för-

ordade beräkningsgrunderna — den minskning, som sistnämnda anslagspost med hänsyn till det i civila tjänstepensionsreglementet innefattade systemet med pensionsavdrag måst underkastas vid verk vara reglementet blir tillämpligt, som regel schablonmässigt beräknats till allenast 60 procent av summan av pensionsavdragen för befintliga extra ordinarie befattningar, medan motsvarande minskning i fråga om var och en av de under 1), 2), 3) och 4) upptagna anslagsposterna enligt samma schablonmässiga beräkningsgrunder beräknats till belopp motsvarande hela summan av pensionsavdragen för en var i pensionsförteckningen upptagna pensionsberättigande tjänst. — Den för avlöningsförhöjningar m. m. till icke-ordinarie personal avsedda posten har i stort sett upptagits med hänsynstagande till belastningen.

De ovan omnämnda riktlinjerna för avlöningsstaternas uppställning och avlöningsposternas beräkning hava närmast avseende å nyreglerade verk men hava, så långt sig göra låtit, tillämpats även på oregrerade verk, dock med de modifikationer, som betingas av lönesystemet och av den omständigheten, att det civila tjänstepensionsreglementet ej är tillämpligt å dessa verk. Således har, vad särskilt angår den i avlöningsstaterna upptagna anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, beräkning skett under denna post av dels de fasta lönebeloppen och dels ålderstillägg, därvid ålderstilläggen i regel beräknats under hänsynstagande till belastningen. Vidare hava särskilda anslagsposter för vikariatsersättningar bibehållits.

Beträffande härefter *omkostnadsstatens uppställning* kommer för myndigheter med huvudsakligen rent administrativa uppgifter omkostnadsstaten i regel att upptaga tre poster, nämligen 1) reseersättningar, 2) expenser och 3) publikationstryck. Från de till reseersättningar anvisade medlen skola liksom nu även bestridas kostnader för flyttningersättningar.

I enlighet med vad som förordades i fjolårets proposition nr 220 är avsikten, att beträffande alla tre posterna skall i samband med omkostnadsstatens fastställande, där ej särskilda förhållanden påkalla undantag, meddelas föreskrift, att posterna icke må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande. I fråga om posten till expenser avses dock denna maximering ej skola omfatta de i denna post ingående utgifterna för bränsle, lyse och vatten, för vilkas bestridande ett förslagsvis angivet belopp ställes till vederbörande myndighets förfogande. Likaledes är det meningen att för verk, vilka hava att till mera avsevärt belopp bestrida expenskostnader för andra myndigheters behov, anvisa ett förslagsvis angivet belopp för detta ändamål.

Vad angår *anslagens natur* i det föreliggande riksstatsförslaget hava avlöningsanslagen — liksom för närvarande är regel med avlöningsan-

slagen för reglerade verk — i allmänhet upptagits såsom förslagsanslag. Medelsanvändningen regleras för dessa anslags vidkommande beträffande flertalet anslagsposter dels av riksdagens beslut beträffande antalet befattningar, dels och i övrigt av gällande avlöningsförfattningar eller av särskilda riksdagsbeslut. Där medelsanvändningen ej begränsas i sådan ordning, upptages i regel vederbörande anslagspost såsom till beloppet maximerad; detta gäller i främsta rummet posten till grundavlöningar m. m. till icke-ordinarie personal. Även omkostnadsanslagen hava — i överensstämmelse med vad hittills i allmänhet varit fallet med huvudtitlarnas gemensamhetsanslag till expenser, reseersättningar och tryckningskostnader — i regel upptagits såsom förslagsanslag. Begränsningen av utgifterna under dessa anslag är avsedd att genomföras på det sätt, att Kungl. Maj:t genom den förut berörda maximeringen av posterna å omkostnadsstaten endast ställer bestämda belopp från anslagen till myndigheternas förfogande.

I det föreliggande riksstatsförslaget har — i enlighet med vad som förordades i proposition nr 220 till fjolårets riksdag och av skäl, som närmare utvecklades i nämnda proposition — den nu förekommande indelningen av riksstatsanslagen i ordinarie och extra anslag uteslutits ur riksstaten. I samband härmed upphöra samtliga nuvarande ordinarie anslag. Departementschefen har emellertid ansett det ej behöfligt, att enligt hittills tillämpad praxis särskild hemställan göres till riksdagen om de ordinarie anslagens uteslutande ur riksstaten, enär ett sådant uteslutande måste anses vara en följd av riksdagens beslut om godkännande av nya grunder för riksstatsuppställningen samt riksdagens fastställande av riksstat för budgetåret 1935/1936 enligt de nya grunderna för övrigt torde innebära, att de i nu gällande riksstat upptagna ordinarie anslagen ej längre kvarstå å riksstaten.

I detta sammanhang har departementschefen berört en fråga, som enligt hans förmenande påkallar särskild uppmärksamhet vid övergången till den nya riksstatsuppställningen, nämligen spörsmålet om de konsekvenser omläggningen medför beträffande *behållningar å reservationsanslag*. Han har härom anfört följande.

Riksstatsförslaget innefattar i åtskilliga fall förändringar med avseende å nu förefintliga reservationsanslag, och det torde vara av betydelse, att det klargöres, huru i sådana fall vid löpande budgetårs utgång kvarstående behållningar å dylika anslag skola disponeras.

Där ett reservationsanslag upptages i den nya riksstaten med samma rubrik som i gällande riksstat och alltså ingen annan förändring beträffande anslaget äger rum än att anslaget förlorar sin natur av ordinarie respektive extra anslag, förutsätter jag, att den 30 juni 1935 kvarstående behållning utan vidare överföres till det nya anslaget. I sådana fall däremot, då anslagets rubrik ändras eller då någon förändring vidtages beträffande anslagets innehåll — såsom då ett hittillsvarande reservationsanslag uppdelas på flera anslag eller då ett reservationsanslag på den nya riksstaten endast delvis avser utgifter, som nu bestri-

das från ett motsvarande reservationsanslag — torde vid anmälan av anslagsfrågan under vederbörande huvudtitel föredragande departementschefen angiva, huru behållning, som kvarstår å det hittillsvarande anslaget den 30 juni 1935, skall disponeras. Där uttrycklig föreskrift rörande sättet för dispositionen av sådan behållning finnes erforderlig, torde dylik föreskrift få av Kungl. Maj:t meddelas i samband med utfärdande av regleringsbrev eller eljest.

I flera fall hava i budgetförslaget anslagsmedel för avlöningar eller för omkostnader, som hittills anvisats å reservationsanslag, med tillämpning av de nya grunderna för riksstatsuppställningen uppförts å förslagsanslag. För sådana fall har det ansetts lämpligt att redan från början uppräknade de nya anslagen till de belopp, som motsvara medelsbehovet under budgetåret 1935/1936. Till ifrågavarande anslag hänförliga utgifter skola alltså från och med ingången av nästa budgetår gäldas från de nya anslagen och icke avföras från eventuellt kvarstående reservationer vid nu löpande budgetårs utgång. Dylika reservationer torde böra — utan iakttagande av den av 1928 års riksdag beslutade ordningen för dispositionen av äldre reservationsanslag — tillgodoföras statsregleringen redan för nästa budgetår. Å budgetförslagets inkomstsida har med hänsyn härtill inkomsttiteln reservationer å anslag för verkliga utgifter, såsom framgår av vad jag vid beräkning av de särskilda inkomsttitlarna anför, höjts med ett belopp av 0.7 miljon kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att under nästkommande budgetår förordna angående omföring av ifrågavarande behållningar till nämnda inkomsttitel.

Bemyndigande för Kungl. Maj:t att i sådana fall, som här avses, meddela föreskrifter rörande dispositionen av den 30 juni 1935 kvarstående reservationer torde böra utverkas av riksdagen.

Departementschefen har i anslutning till sin redogörelse för huvuddragen av den i budgetförslaget i enlighet med de av riksdagen godkända grunderna genomförda omläggningen av riksstatens utgiftssida — i vilken redogörelse han även berört de i budgetförslaget föreslagna ändringar rörande riksstatens uppställning, som avse överförande till riksstatens inkomstsida av vissa hittills såsom uppbördsmedel å utgiftsanslag redovisade inkomster samt upplösande av den till inkomsttiteln patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter anknutna specialbudgeten — slutligen framhållit, att det är tydligt, det vid en så genomgripande omgruppering av anslagsmedlen, som den ändrade anslags- och statuppställningen för vissa av huvudtitlarna innebär, en del ojämnheter kunna uppkomma i den första riksstat, som fastställdes enligt den nya ordningen. Han förutsätter emellertid, att i den mån dylika ojämnheter framträda vid tillämpningen av den nya riksstaten samt erforderlig jämkning ej kan ske under löpande budgetår genom beslut av Kungl. Maj:t, rättelse skall få vidtagas i samband med en översyn av anslags- och statuppställningen vid utarbetandet av nästa års statsverksproposition.

Utskottet.

Utskottet vill erinra därom, att Kungl. Maj:t i propositionen nr 220 till 1934 års riksdag framlagt förslag till vissa förändringar i uppställningen av riksstatens utgiftssida, samt att riksdagen förklarat sig godkänna de i propositionen angivna grunderna för den ändrade uppställningen av riksstaten. I samband härmed framhöll riksdagen, att, även om förslaget genomförande i detalj måhända kunde komma att medföra vissa svårigheter, det dock vore ett viktigt önskemål, att den rationalisering och förenkling, som i stort sett syntes kunna vinnas genom den föreslagna förändringen, snarast möjligt bleve genomförd och komme budgetarbetet inom departementen och riksdagen till nytta.

I nu föreliggande statsverksproposition har Kungl. Maj:t tillämpat de av riksdagen sålunda godkända grunderna i fråga om uppställningen av riksstatens utgiftssida, varjämte uppdelningen av utgiftsanslagen på ordinarie och extra anslag — likaledes i enlighet med de av riksdagen godkända grunderna — i samband därmed upphört. Utskottet har för sin del icke funnit anledning till erinran mot de principer, som, i anslutning till vad som anförts i propositionen nr 220, vunnit tillämpning vid anslagens uppställning enligt de nya grunderna. Vid behandlingen under riksdagens lopp av de särskilda anslagen komma emellertid mera ingående att prövas de förändringar, som i vissa fall och beträffande speciella anslag blivit ifrågasatta. Vad Kungl. Maj:t föreslagit i avseende å dispositionen av de reservationer, som den 30 juni 1935 kunna komma att redovisas å vissa reservationsanslag, finner sig utskottet kunna godkänna och anser följaktligen hinder icke böra möta mot att riksdagen lämnar det av Kungl. Maj:t begärda bemyndigandet i fråga om dispositionen av de behållningar, som vid nämnda tidpunkt kunna förefinnas å vissa anslag av nämnda art.

I föreliggande utlåtande har utskottet emellertid icke upptagit till behandling de frågor, som beröra i statsverkspropositionen föreslagna förändringar med avseende å riksstatens inkomstsida och redovisningen av sådana inkomster, vilka hittills plägat upptagas såsom uppbördsmedel å utgiftsanslag, samt ej heller frågan om upplösande av den till inkomsttiteln patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter knutna specialbudgeten.

Vidkommande därefter spørsmålet om avlöningsstaternas uppställning och beräkning samt avlöningskostnadernas bestridande finner sig utskottet böra tillstyrka de förslag, som Kungl. Maj:t nu framlagt, och har heller icke något att erinra mot formen för uppställningen av personalförteckningar och avlöningsstater under de särskilda myndigheternas avlöningsanslag eller i fråga om sättet för pensionsavdragens beräkning för viss icke-ordinarie personal. Utskottet utgår från att jämkningar i de särskilda posterna under avlöningsanslagen icke skola behöva från ett budgetår till ett annat äga rum, därest icke särskilda förhållanden eller vidtagna förändringar av större räckvidd det påkalla.

Emellertid bör givetvis riksdagen för varje budgetår godkänna grunderna för dispositionen av de medel, som under rubriken »Särskilda löneförmåner» upptagas såsom en av delposterna å avlöningsstaterna (d. v. s. provisoriskt dyrortstillägg, tillfällig löneförbättring och andra likartade förmåner). Detta tillvägagångssätt bör dock icke få utgöra hinder för att riksdagen redan dessförinnan — i likhet med vad som för övrigt i vissa fall hittills ägt rum — fastställer beloppet av de medel, som skola upptagas under denna rubrik å avlöningsstaterna. Vidare förutsätter utskottet, att framdeles alla sådana kostnader, som kunna uppstå på grund av gällande avlöningsbestämmelser, skola bestridas från verkens avlöningsanslag, såframt icke, såsom fallet är exempelvis beträffande resekostnader, medel för ändamålet upptagits å verkens omkostnadsstater.

I statsrådsprotokollet har framhållits, att det icke är uteslutet, att en del ojämnheter kunnat uppkomma, då riksstaten efter de nu vidtagna förändringarna framlagts och då beräkningarna av medelsbehovet under de särskilda avlönings- och omkostnadsstaterna för första gången verkstälts. Där ej erforderlig jämkning kan av Kungl. Maj:t under löpande budgetår verkställas, synes jämväl enligt utskottets mening i dylika fall rättelse böra vidtagas i statsverkspropositionen till 1936 års riksdag.

Under erinran om att riksdagen under punkt 6:o i sin skrivelse nr 213 vid 1932 års riksdag givit uttryck åt den uppfattningen, att den s. k. statsliggaren borde successivt utvidgas till en efter enhetliga principer uppställd budgethandbok, där såväl stater som författningshänvisningar och samtliga övriga föreskrifter rörande budgeten kunde återfinnas, vill utskottet betona, att, därest så sker, budgetarbetet i hög grad kommer att underlättas såväl inom statsförvaltningen som hos riksdagen. Översikter, uppställda efter enhetliga grunder, komma härigenom att finnas rörande den för varje budgetår fastställda riksstaten, sådan den skall i detalj av vederbörande myndigheter tillämpas. I samband härmed har utskottet velat framhålla önskvärdheten av att vid utfärdandet av de s. k. regleringsbrev för de särskilda huvudtitlarna måtte inom de skilda departementen tillämpas ensartade grunder och att i dessa brev direkt måtte angivas de myndigheter, som skola äga disponera anslagen. (Jfr för övrigt ovan nämnda riksdagsskrivelse.)

Vid genomförandet av avlöningsstaternas uppställning och beräkning efter de nya principerna har det icke varit möjligt att för s. k. oreglerade verk fullt ut tillämpa samma grunder, som gälla för reglerade verk. Utskottet förutsätter emellertid, att detta spörsmål ägnas ytterligare överbäggande och att, i den mån så erfordras, kompletterande föreskrifter meddelas av Kungl. Maj:t.

Någon erinran från utskottets sida finnes icke mot de vid avlöningsanslagens beräkning tillämpade grundsatserna, och utskottet ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag, att kostnaderna för avlöning åt extra ordinarie

personal under sjukdom få bestridas av den å avlöningsstaterna med be-teckningen »förslagsvis» upptagna anslagsposten »Avlöningsförhöjningar m. m.», varifrån i stort sett övriga enligt avlöningsreglementet automatiskt utgående förmåner till extra ordinarie tjänstemän bestridas. I övrigt för-anleder Kungl. Maj:ts förslag icke till annat uttalande från utskottets sida, än att utskottet framdeles kommer att upptaga till behandling frå-gan om den inskränkning i myndigheternas dispositionsrätt över anvi-sade medel, som ifrågasatts av riksdagens revisorer i samband med fram-läggande av en av dem verkställd utredning rörande partiella ledighe-ter inom statsförvaltningen.

I anslutning till vad sålunda anförts har utskottet funnit sig böra till-styrka, att riksdagen lämnar Kungl. Maj:ts bemyndigande att utfärda er-forderliga bestämmelser beträffande sättet för bestridande av vissa av-löningskostnader för personal vid reglerade verk, tillhörande allmänna civilförvaltningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:ts

a) att, i huvudsaklig överensstämmelse med av che-fen för finansdepartementet i statsrådsprotokollet den 4 januari 1935 angivna riktlinjer, meddela föreskrif-ter angående dispositionen av den 30 juni 1935 kvar-stående behållningar å reservationsanslag;

b) att, i huvudsaklig överensstämmelse med av samme departementschef i statsrådsprotokollet ovan-nämnda dag förordade grunder, utfärda bestämmel-ser beträffande sättet för bestridande av vissa av-löningskostnader för personal vid nyreglerade verk, tillhörande allmänna civilförvaltningen.

Stockholm den 1 februari 1935.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Nilsson* i Malmö, *Bergqvist*, *Oscar Olsson*, *Svensson* i Kompersmåla, *Wallis*, *Bergström*, *Theelin*, *Nylander*, *Nilsson* i Fredrikstält, *Pålsson*, *Pauli* och *von Heland*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Magnusson* i Skövde, *Jansson*, *Strindlund*, *Törnkvist* i Karlskrona, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Höör, *Jonsson* i Eskilstuna, *Olofsson* i Digernäs, *Skoglund*, *Aronson* och *Svedberg*.